

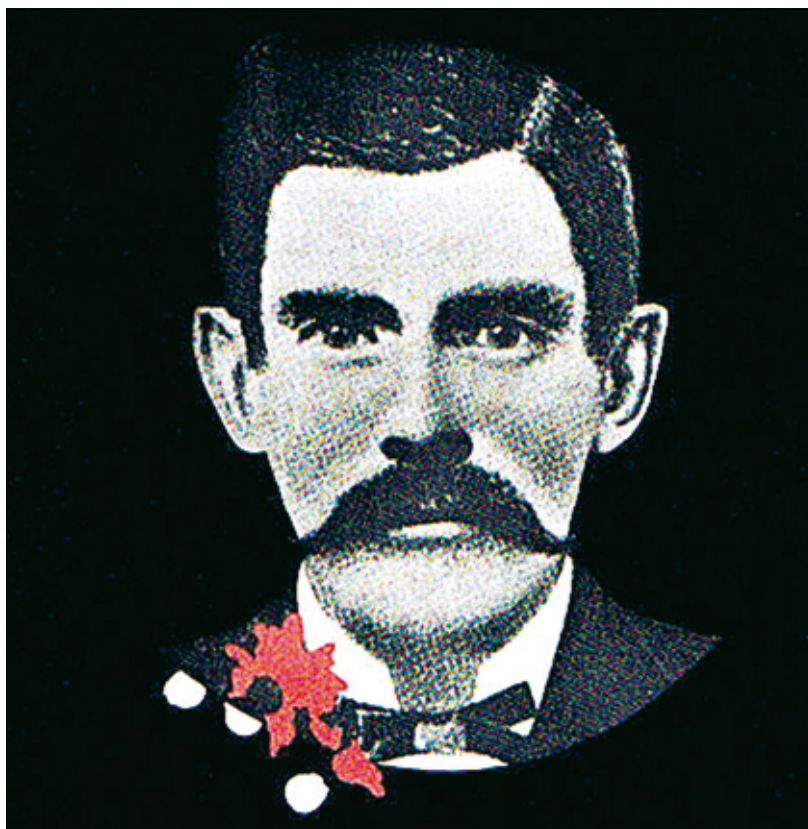
Beryktet kollega

Av tannlege Svein Ivar Ask

Tannleger kommer i alle former og formater. Noen av oss steller mye med tenner. Andre har andre aktiviteter som de bruker en del tid på.

En av våre kolleger som brukte en del tid på andre ting var John Henry Holliday. Født 14. august 1851 i Griffin, Georgia, USA. Hans far, Henry Holliday, var i utgangspunkt apoteker og ble etter hvert en suksessrik godseier og advokat. Hans sønn John Henry ble etter hvert bedre kjent som Doc Holliday (D.H). Mange vil kjenne ham igjen fra OK Corral, Tombstone. Han ble etter hvert en av det ville vestens mest berømte revolvermenn, og tilnavnet hans – Doc – fikk han da også fordi han var tannlege. Hans venn Wyatt Earp – som selv ikke akkurat var skuddredd – skal ha sagt om Doc Holliday at: «Han var den dyktigste gambler og den mest kaldblodige, kjappeste, mest dødelige mann med en seksløper jeg noen gang har sett».

Ut fra D.H.'s familiebakgrunn var det naturlig å søke en akademisk utdannelse. I perioden 1870 til 1872 studerte han odontologi, skrev en hovedoppgave om «Disease of the Teeth» og hadde sin pålagte toårige turnus hos dr. L. F. Frank. 1. mars 1872 fikk tjueseks menn, blant dem John Henry Holliday, sin godkjenning som Doctor of Dental Surgery ved The Pennsylvania College of Dental Surgery i Philadelphia. 21 år var han blitt. Samme år åpnet han praksis i Atlanta med dr. Arthur C. Ford. I avisen The Atlanta Constitution kunne man den 26. juli 1872 lese følgende annonse: «Jeg vil herved informere mine pasien-

John Henry, eller Doc, Holliday. De eneste gangene han ikke var nervøs var når han var i revolverkamp eller jobbet med tenner.

ter om at jeg skal delta på seminar hos Southern Dental Association i Richmond, Virginia, og vil være fraværende til midten av august. Under denne tiden vil dr. John H. Holliday være tilstede ved mitt kontor. Office: 26 Whitehall Street – Arthur C. Ford D.D.A.»

I følge kildene var D.H en dyktig, svært motivert tannlege. Utdannede tannleger var det få av, og muligheten til å bygge opp en god praksis var utmerket. Så, kort tid etter at han åpnet sin praksis, oppdaget han at han hadde pådratt seg tuberkulose. Etter å ha konsultert flere leger, var konsensus at han bare hadde måneder igjen å leve. Man mente dog at han kunne få noen måneders ekstra levetid hvis han flyttet til et tørrere klima.

D.H flyttet til Dallas, Texas, som var endestasjon for jernbanen i de tider. Året var 1873. Dallas var start- og endepunkt for ekspedisjoner inn og ut av dette enda ville området, og her fant man speidere, eiendomsoppkjøpere, indianerkrigere og lovløse i en salig

blanding. Deler av gjengen til Jesse James hadde blant andre tilhold i Dallas i denne perioden. Doc Holliday var – enda – en lovlydig borger og åpnet ny tannlegepraksis, men «hostekuler som ødela det tynne ansiktet hans kom ofte på de mest upassende tidspunkt, som midt i en tannfylling eller en ekstraksjon» (Ben T. Traywick). Dette medførte (høyst forståelig) at pasientene søkte andre steder, og John måtte se seg om etter andre måter å skaffe seg inntekter på. John H. Holliday var blitt 22 år. I Docs dager var Main Street, Dallas full av spillehaller og horehus. Doc hadde et naturlig talent for gambling, og det ble snart hans eneste levevei. Skulle man leve av å være gambler i «Det ville vesten» måtte man kunne forsvare seg, ellers ville man fort være en død gambler. Doc hadde nå en pistol i et skulderhylster under venstre arm, en pistol på hofta under høyre jakkeslag pluss en

Wyatt Earp og revolvergjengen.

kniv i brystlomma. Disse ble han fort kjent for å være svært dyktige med. Tre revolverkamper kjenner man til innenfor et kort tidsrom i Dallas, og den ene endte med motstanderens død. I det Dallas var en del av det temmelig ville vesten, så ble det ingen juridiske konsekvenser av dette. Sommeren 1876 var han imidlertid i en ny revolverkamp og denne gangen drepte han en soldat. Det bragte United States Government på banen og Doc var snart på rømmen vestover. I hans spor fulgte nå US Army, US Marshals, Texas Rangers og lokale lovmenn, og alle var ute etter belønningen som var satt på hans hode. Doc visste at om han ble tatt så ville han ende i nærmeste galge, så han sadlet sin hest og red rett ut i apache-land, med retning mot Colorado. Før han nådde Denver var

enda tre menn døde. Doc var blitt 25 år. Tannlegeskiltet hadde han tydeligvis med seg.

John Holliday skal ha sagt til Wyatt Earp at de eneste gangene han ikke var nervøs var når han var i en revolverkamp eller jobbet med tenner. Wyatt Earp kunne også fortelle at «Doc utmerket seg også ved de enorme mengdene med whisky han kunne drikke. Han startet og sluttet dagen med whisky. ... Two and three quartres of liquer a day was not unusual to him, yet I never saw him stagger with intoxication. At times when his tuberculosis was worse than ordinary or he was under a long-continued physical strain, it would take a pint of whiskey to get him going in the morning».

Etter et kortspill i Denver kom han opp i krangel, som endte med at han

nesten tok livet av en mann med kniv. Mannen overlevde, men Doc så seg nødt til å rømme. Denne gangen gjennom Wyoming, til New Mexico og tilbake til Texas. Her skulle det bli et vendepunkt i hans liv. Tiden er våren 1877. Doc var kommet til Fort Griffin, Texas. Her møtte han for første gang Wyatt Earp, og ... kvinnen i Docs liv, Big Nose Kate. Kate var horemamma og prostituert – fordi hun likte det som hun sa – , og kunne ta vare på seg selv med pistoler og andre forsvarsteknikker. Wyatt Earp var 29 år, fire år eldre enn Doc, og hadde allerede erfaring som speider, buffalo-jeger og som marshall – som var den funksjonen han hadde nå. Han var på jakt etter en banditt og trengte Docs hjelp til å finne ham. De to ble introdusert og Doc sa seg villig til å hjelpe. Begge hadde

allerede et rykte og visste av omtale hvem den andre var. Selv om Wyatt Earp ofte var å se i saloonene drakk han ikke brennevin, kun øl og vin, og det var sjelden tilgjengelig i disse grensestrøkene mot villmarken. Han var en selvbevisst, kraftig kar som likte å vinne, og vanligvis gjorde det. Disse to ble venner.

I Fort Griffin kom Doc igjen opp i en krangel i forbindelse med et kortspill. Motparten trakk revolver, men Doc avgjorde kampen lynkjapt med kniv. Mannen døde og Doc ble satt i fengsel. Den døde var en lokal kjendis, og det bygde seg opp en mob som ville lynsje vår mann. For å rydde opp så Kate seg nødt til å sette fyr på et gammelt skur, som igjen truet med å sette fyr på hele byen. Mens mobben var opptatt med slukning troppet Kate opp i fengselet med to seksløpere, fikk Doc satt fri, ga ham den ene revolveren... og borte var de. De overnattet ute i bushen og kom etter hvert til Dodge City ... som Mr. og Mrs. Holliday. Hun hadde nå reddet hans liv og Doc ønsket å gjøre henne lykkelig. Respektabel skulle han bli. Han fikk hengt opp tannlege-skiltet sitt igjen og var klar til innsats. Det holdt imidlertid ikke lenge. Kate syntes det ble kjedelig og ville tilbake til «natlivet», og Doc gikk tilbake til gambling.

September 1877. Dodge City. Doc satt og spilte kort da han fikk høre at en gjeng cowboys hadde trengt Wyatt opp i et hjørne i en saloon og skrøt av at de ville skyte ham. Da Doc kom til stedet sto to cowboys og siktet på Wyatt med spente revolvere, mens tjue av deres venner sto og heiet på dem. Doc braste inn i lokalet med en revolver i hver hånd, fikk dratt til seg oppmerksomheten og Wyatt fikk avvæpnet sine motstandere. Doc hadde reddet hans liv, og det kom Wyatt aldri til å glemme.

Etter et opphold i Trinidad, Colorado, hvor han kom opp i nok en revolverduell – som endte i hans favør – stakk han av og red til Las Vegas,

New Mexico. Det var blitt sommer 1879 og Doc hang opp tannlegeskiptet sitt igjen. Ny revolverkamp. Ny ridetur ut av byen. Denne gangen følte han at det eneste stedet han kunne være trygg var i Dodge City, hvor hans venn Wyatt Earp skulle oppholde seg. Vel fremme i Dodge får han vite at Wyatt har dratt derfra til et sted kalt Tombstone, Arizona. Opp på hesten og i retning vestover.

«Big Nose» Kate var også på vei til Tombstone, og traff Doc i Prescott, hvor han vant mye penger i poker. De to kom til Tombstone tidlig sommer 1880. Doc med over 40 000 dollar i lomma. Kate var rask til å se mulighetene i Tombstone, og hadde innen kort tid etablert seg med et stort telt, fikk samlet noen jenter, kjøpte inn noen fat dårlig, billig whisky og var snart i gang med Tombstones første «sporting house». Doc drakk og spilte poker. Kate jobbet som horemamma og prostituert. De to levde sammen, men etter en fyllekrangel kastet Doc henne ut. I denne perioden prøvde maskerte menn å rane en postvogn ikke langt fra Tombstone. To menn ble skutt og døde. Docs fiender i Tombstone (som det var flere av) så dette som en fin mulighet til å bli kvitt ham. Kate, som var forbannet, ble drukket full på whisky og ble overtalt til å signere et

dokument hvor hun påsto at Doc var en av de maskerte menn. Da hun ble edru igjen angret Kate sitt utsagn og Wyatt Earp fikk ryddet opp slik at anklagene ble droppet, men Doc kunne ikke tilgi Kate. Han ga henne en del penger og satte henne på en postvogn ut av byen. Hennes historie skal ikke fortelles her, men hun endte etter hvert opp i Davenport, Iowa, hvor hun døde 2. november 1940.

I Tombstone var en lokal gruppe cowboys ute etter Earp-brødrene. Dette endte i det kjente oppgjøret ved OK Corral – som alle gutter kjenner. Tre døde. Ryktet sier at det var minst en av Docs kuler i hver av dem.

18. mars 1882 ble Wyatts bror Morgan Earp drept i bakhold av den samme gjengen. Wyatt og Doc slo seg nå sammen for å ta morderne.

I løpet av de neste årene ble Doc arrestert flere ganger, men frikjent og løslatt hver gang.

I mai 1887, trettifem år gammel, flyttet han til Glenwood Springs, Colorado. Her hang han opp skiltet sitt igjen, og åpnet tannlegepraksis. Det varte imidlertid ikke lenge. 8. november 1887 døde han på et rekonvalesent-hjem – av tuberkulosen – og ligger nå gravlagt på Linwood Kirkegård.

Det er mange måter å leve liv på.

Kilder: Biography of Doc Holliday American West – «Doc» Holliday Doc Holliday av John Myers Myers

